

Basha Changue: «Totes les coses que et puguin passar per ser dona, seran pitjors si ets negra»

La directora del col·lectiu Afrofèmines de l'Estat viu a Moià on, des d'aquest mandat, és regidora de la CUP

La directora del col·lectiu Afrofèminas, Basha Changue | Pere Fontanals

Viu i treballa a Moià. Des de maig també fa de regidora de la CUP a l'Ajuntament. Basha Changue va néixer a Barcelona, però la seva parella és de la capital del Moianès. El seu pare és de Guinea Equatorial. De fet, segons ens explica, encara hi viu. Fa un temps que dirigeix el col·lectiu d'Afrofèmines a nivell estatal, "una direcció que és per coordinar, no per manar, sóc cupaire i intento establir relacions en horitzontal".

A la plaça Sant Salvador hi fa fred. Changue és la tercera persona que li sento dir que fa fred durant el matí a Moià. Entrem a cobert per una porta lateral de l'Ajuntament. Ens asseiem al voltant d'una taula del despatx que la CUP comparteix, temporalment, amb la regidora del PSC. Tenim estufa elèctrica.

- Qui són, les Afrofèmines?

- Som un col·lectiu de dones afrodescendents de parla hispana que ens encarreguem, des de ja fa gairebé sis anys, de vehicular la veu de les dones negres en prop d'una quarantena de països.

- I com ho fan?

- El que fem bàsicament és recollir aquells escrits, reflexions i textos que les dones negres d'arreu del món ens fan arribar, i actuem com a portal on dialoguem entre nosaltres mateixes.

"Nosaltres som dones negres i això és una totalitat; no ens manifestem un dia pel feminisme i un altre dia per l'antiracisme"

- Es tracta d'un moviment enfocat a un col·lectiu molt concret, doncs.

- El van crear dones negres per a dones negres, però també és cert que tenim moltes seguidores i seguidors que no són negres però que tenen interès en les nostres reflexions i la nostra manera de pensar. Però sí que el col·lectiu al qual s'adreça, principalment, és al de les dones negres, perquè una de les coses que reivindica el feminisme negre o que necessita reparar és l'autoimatge que tenim de nosaltres mateixes. I això requereix de moltes reflexions, diàleg i comunicació entre nosaltres. I el que fem des d'Afrofèmines és, precisament, vehicular totes aquestes veus.

- Què pesa més, la discriminació per ser dones o la discriminació per ser negres?

- Són dues coses que no es poden separar. Nosaltres som dones negres i això és una totalitat; no ens manifestem un dia pel feminisme i un altre dia per l'antiracisme. La reivindicació antiracista és una de les principals reivindicacions del feminisme negre perquè les dones negres, la principal discriminació que tenim és una opressió misòginoracista. Són dos conceptes indivisibles. Jo sempre dic que totes les coses que et puguin passar per ser dona seran pitjors si ets negra, i totes les coses que et puguin passar per ser negra, seran pitjors si ets dona.

Basha Changue és regidora a Moià. Foto: Pere Fontanals

- El seu col·lectiu, doncs, posa en valor el fet racial en contraposició del discurs antiracista.

- No és que estigui en contraposició, sinó que és un dels pilars indissolubles de la nostra lluita, perquè al final, la nostra realitat diària es basa en això. És a dir, quan nosaltres som estereotipades, hipersexualitzades, qüestionades i discriminades en qualsevol àmbit, això passa perquè som dones afrodescendents. Es posa en dubte la nostra autoritat, la nostra capacitat de decisió, la qualitat de la feina que fem, la nostra professionalitat... És una discriminació constant que cada dia ens trobem en algun o altre àmbit.

"El racisme és estructural i, per tant, si no el treballem, el reproduïrem inconscientment, perquè estem socialitzats d'aquesta manera"

- I creu que sempre és intencionada, aquesta discriminació?

- No. En absolut. De fet, gran part de la feina que fem es basa en això: entenem que no és una qüestió buscada ni intencionada. El que passa és que hi ha molt camí per recórrer, en aquest sentit, i la qüestió antiracista en relació amb la misogínia (en el cas de les dones negres) és una qüestió que hem de tenir molt present per no reproduir-la.

- Així doncs, no només es dirigeixen a les dones negres.

- No. La nostra feina, a part de l'apoderament de la nostra comunitat, és donar a conèixer això que defensem perquè qui vulgui treballar-se aquest aspecte pugui fer-ho des de la consciència. El racisme és estructural i, per tant, si no el treballem, el reproduïm inconscientment, perquè estem socialitzats d'aquesta manera.

- Què és el que ofereixen, a aquelles persones que no són dones afrodescendents que volen treballar-se en aquest sentit?

- El que fem són xerrades i tallers, sobretot. I sempre incidim en això; que quan diem que vivim en una societat racista no estem dient que la gent sigui racista voluntàriament i conscientment. Es té molt al cap que el racisme és el Ku Klux Klan o els nazis, però hi ha una subtilesa que està impregnada en tota la nostra societat que, si no la treballem, es continua perpetuant. El racisme és estructural i ens envolta, com el masclisme, que és inherent en la nostra societat i l'hem de combatre des d'aquesta perspectiva.

"Al cap i a la fi, una part de l'activisme també ha de ser pedagogia. Si no, no avançarem"

- Com se sosté, econòmicament, el col·lectiu Afrofèmines?

- El nostre és un projecte completament autogestionat i autofinançat, però sí que és cert que quan fem tallers o xerrades, els cobrem. I ho fem perquè hem de posar en valor que les dones negres som un col·lectiu que pateix una discriminació laboral molt important i, per tant, està molt precaritzat. El que necessitem, doncs, és suport i recolzament per poder desenvolupar la nostra vida professional, perquè és un àmbit que se'ns nega constantment.

- Expliqui's.

- Si ens fixem en estudis que mostren quins llocs de treball ocupem i quants diners cobrem o quina és la representació que tenim als mitjans, és quan ens adonem de quina és la relació entre el poder adquisitiu, la classe, el món laboral, la qüestió racial i la qüestió de gènere. En aquest sentit, fer xerrades i intervencions és una forma d'autofinançar-nos però, alhora, és la manera de fer pedagogia. Al cap i a la fi, una part de l'activisme també ha de ser pedagogia. Si no, no avançarem. Si només ens alimentem d'apoderar-nos a nosaltres mateixes, no teixirem connexions amb altres moviments i col·lectius que també estan lluitant per millorar la societat.

"Som un desafiament només per sortir al carrer o per ocupar aquells espais on normalment no se'ns espera"

- Afrofèmines està polititzat i té afinitat amb algun partit?

- Sí que tenim connexions amb alguns partits polítics. La Rita Bosaho, per exemple, va ser diputada al Congrés per Podem, la primera dona negra. També hi ha altres dones afrodescendents vinculades a Podem, sobretot dintre de la societat madrilenya.

- I en la catalana?

- Aquí a Catalunya no estem tan polititzades. Sí que és cert que dintre de la CUP hi ha persones racialitzades, però no tinc constància que hi hagi gaires dones. Ara estem començant a rodar una nova estratègia més activa en aquest àmbit perquè hi ha diverses persones racialitzades que tenim ganes d'anar cap aquí. Però entenent l'activisme polític com a militància activa en partits, diríem que no hi estem gaire involucrades. Ara bé, com diem nosaltres, la nostra existència ja és una manera de militar, perquè ja som un desafiament només per sortir al carrer o per ocupar aquells espais on normalment no se'ns espera, i això també són accions polítiques.

Basha Changue, al despatx de la CUP a l'Ajuntament de Moià. Foto: Pere Fontanals

- Quan parlen d'afro, també inclouen aquelles persones que provenen del Magrib?

- És veritat que la pròpia etimologia de la paraula afro o afrodescendent implica que és descendent d'Àfrica. I Àfrica té un estol de colors i cultures molt variat; la formen 54 països. Però quan nosaltres parlem de dones afrodescendents normalment ens referim a persones negres. Però és un debat obert: hi ha col·lectius de persones àrabs i magrebines que també posen en qüestió aquesta afrodescendència. Al final, si ens apropiem de la paraula afro sempre deixarem algú fora quan intentem tancar les categories.

- Vostè és regidora de la CUP a l'Ajuntament de Moià. Des de l'àmbit municipal es pot fer alguna cosa, políticament?

- Això crec, això intento i això espero! Per això hi som! Des del nostre grup municipal, la primera cosa que vam portar al ple va ser una moció antifeixista i antiracista per garantir que Moià no només es declarés municipi antifeixista i antiracista, sinó perquè prenguéss mesures en conseqüència.

"El racisme i el feixisme necessiten una oposició frontal, amb mesures, si cal, intransigents en certs aspectes"

- Quin tipus de mesures?

- Fer pedagogia a la societat moianesa perquè sí que es parla molt i sovint del tema de la integració i de què han de fer les persones migrades quan arriben aquí, però des del meu punt de vista la feina l'hem de fer tots. No són els de fora que venen aquí i s'han d'integrar a les nostres costums, sinó que hem d'entendre que vivim en una societat plural i multicultural i que no podem demanar a ningú que renunciï a una part de la seva identitat per a poder-lo acceptar. Les persones són el que són i hem de conviure amb aquestes identitats diverses que cadascú té. En aquest sentit, penso que tots ens hem de reeducar i readaptar per poder conviure amb respecte i sense jerarquies socials ni de cap tipus. Hem d'entendre que acollir i obrir les portes del poble perquè qui ho vulgui pugui venir, també implica una reeducació a nivell social.

- Al feixisme i al racisme se'ls ha de combatre o se'ls ha d'ignorar?

- Se'ls ha de combatre de manera contundent, perquè si tu no fas res, el que fas és fer de corretja de transmissió perquè puguin continuar existint. Si no poses el fre i fas veure que no passa res, deixes esclatxar perquè puguin continuar avançant. El racisme i el feixisme necessiten una oposició frontal, amb mesures, si cal, intransigents en certs aspectes. Una [de les mesures] que vam proposar en la moció al ple de l'Ajuntament de Moià -i que va ser aprovada per unanimitat- era la de no cedir espais municipals per actes que fossin clarament racistes, xenòfobs o feixistes. Des de l'àmbit municipal i institucional s'ha d'intentar, tant com es pugui, vetar aquest tipus d'ideologies.

"Ara està molt de moda el feminisme interseccional, però no hem d'oblidar que fer servir aquest concepte és negar que la interseccionalitat és una teoria dintre del feminisme negre"

- Tenen, com a col·lectiu, contactes amb l'Àfrica?

- Sí. Tenim contactes perquè moltes de nosaltres som filles d'africans. En el meu cas, per exemple, el meu pare és de Guinea Equatorial, i viu allà. Hi ha moltes dones del nostre col·lectiu que són filles de guineans i d'africans de diversos països.

- Tenen algun referent històric amb el qual s'emmirallin?

- En tenim molts! Hi ha moltes feministes negres que són referents. Sempre es parla molt d'Angela Davis perquè realment és molt potent. Potser, ara, dintre del col·lectiu Afrofemines estem reivindicant molt Bell Hooks, que és una dona negra feminista i lesbiana que va establir una sèrie de publicacions acadèmiques entre els anys 60 i 70 sobre el feminisme negre i la qüestió interseccional. Ara està molt de moda el feminisme interseccional, però no hem d'oblidar que fer

servir aquest concepte és negar que la interseccionalitat és una teoria dintre del feminisme negre desenvolupada per feministes negres. Quan algú parla de feminisme interseccional i no feminisme negre, el que fa és invisibilitzar les persones que van fer aquella proposta; una proposta que, justament, tenia la voluntat de fer sentir les veus que fins aleshores s'ignoraven.

Transcripció i edició d'Aina Font